

Minister – Członek Rady Ministrów Koordynator Służb Specjalnych

Tomasz Siemoniak

DKSS.WASSP.4511.6.2026
Warszawa, 28 września 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie nr 3813 Posta na Sejm RP Jarosława Krajewskiego w sprawie kontroli prawidłowości realizacji postępowań sprawdzających i kontrolnych postępowań sprawdzających w latach 2024-2026, należy w pierwszej kolejności wskazać na niezgodność zakresu przedmiotowego tytułu zapytania z treścią pytań nr 1-3.

Tytuł zapytania wskazuje bowiem na kontrolę prawidłowości realizacji postępowań sprawdzających i kontrolnych postępowań sprawdzających, których przedmiotem jest weryfikacja osób w związku z przyznaniem, utrzymaniem lub cofnięciem uprawnień do dostępu do informacji niejawnych. Natomiast pytania nr 1-3 dotyczą odrębnego obszaru zadań Ministra – Członka Rady Ministrów, Koordynatora Służb Specjalnych, polegających na analizowaniu i dokonywaniu oceny stosowania przez służby specjalne uprawnień umożliwiających ingerencję w prawa i wolności człowieka i obywatela, a następnie inicjowaniu zmian prawnych, w szczególności takich, które wzmacniają niezależny nadzór nad ich stosowaniem i podnoszą standard ochrony praw obywatelskich.

Mając na uwadze powyższe oraz wobec zakresu przedmiotowego pytań przez Pana Posta sformułowanych wskazać należy co następuje.

Jednym z przedmiotów aktywności Ministra Koordynatora Służb Specjalnych jest w szczególności instytucja kontroli operacyjnej, uregulowana w art. 27 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 31 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, a także art. 17 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

O ile istnienie takich instrumentów jak kontrola operacyjna jest konieczne i samo w sobie nie jest kwestionowane, to towarzyszyć im muszą realne rozwiązania gwarancyjne, wśród nich szeroki i niezależny nadzór nad ich stosowaniem. Warto przy tym zauważyć, że przy projektowaniu rozwiązań prawnych w zakresie kontroli operacyjnej trzeba uwzględnić nie tylko krajowe i międzynarodowe standardy ochrony praw człowieka, ale również zmieniające się realia geopolityczne i społeczne. Równie istotna w tym obszarze jest konieczność zapewnienia służbom specjalnym odpowiednich i efektywnych narzędzi umożliwiających skuteczną realizację zadań w zakresie bezpieczeństwa państwa. Nie można

przy tym tracić z pola widzenia faktu, że Polska znajduje się obecnie w stanie wojny hybrydowej z Federacją Rosyjską, której służby nie tylko starają się pozyskiwać cenne wywiadowczo informacje, ale coraz częściej organizują akcje dywersyjne, które zagrażają mieniu, ale także zdrowiu i życiu ludzi. Dotychczasowe doświadczenia każą być przygotowanym, że niezależnie od wyniku wojny na Ukrainie, w najbliższych latach nastąpi intensyfikacja i brutalizacja tych działań. Tym samym regulacje prawne dotyczące kontroli operacyjnej muszą z konieczności odpowiadać realiom współczesnych zagrożeń. Wyzwaniem pozostaje także ich zaprojektowanie, aby szanując prawa i swobody obywatelskie, umożliwiały państwu skuteczne przeciwdziałanie i reakcję także na zagrożenia o większej skali i intensywności. Niemniej zręb obecnych regulacji dotyczących pracy operacyjnej tworzony był w drugiej połowie lat 90. XX wieku i na początku XXI, kiedy to Państwo Polskie musiało mierzyć się ze zdecydowanie innymi wyzwaniami.

Uwzględniając wszystkie te okoliczności Minister Koordynator Służb Specjalnych stale dokonuje oceny adekwatności istniejących ram prawnych związanych z funkcjonowaniem służb specjalnych, w tym także w obszarze kontroli operacyjnej. W konsekwencji, bez uszczerbku dla skuteczności służb specjalnych, możliwe było wprowadzenie do systemu prawa rozwiązań w szerszym zakresie realizujących standardy konstytucyjne i międzynarodowe.

Pierwszym z obszarów, które były przedmiotem oceny i analiz były regulacje dotyczące dokumentowania przez służby specjalne kontroli operacyjnej. W ich wyniku opracowano projekty rozporządzeń, a w dniu 4 września 2024 r. zainicjowano proces legislacyjny (wniosek o wpis do wykazu prac legislacyjnych Prezesa Rady Ministrów). Należy zasygnalizować, że rezultaty przeprowadzonych analiz i ocen znalazły się w uzasadnieniach i ocenach skutków regulacji załączonych do procedowanych projektów. W efekcie prowadzonych prac możliwe było opublikowanie dnia 13 grudnia 2024 r. w Dzienniku Ustaw:

- rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu dokumentowania prowadzonej przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania, przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli (Dz. U. poz. 1845),
- rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu dokumentowania prowadzonej przez Centralne Biuro Antykorupcyjne kontroli operacyjnej, przechowywania i przekazywania wniosków, postanowień i zarządzeń oraz przechowywania, przekazywania, przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli (Dz. U. poz. 1850),
- rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu dokumentowania kontroli operacyjnej prowadzonej przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas prowadzenia tej kontroli, a także wzorów druków i rejestrów (Dz. U. poz. 1843).

Istotą zmian wprowadzonych na mocy wymienionych rozporządzeń było zapewnienie, aby organy państwa podejmujące decyzje w przedmiocie zarządzenia lub przedłużenia kontroli operacyjnej (Sąd Okręgowy w Warszawie, Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie i Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy) miały pełniejszą wiedzę o zakresie i sposobie prowadzenia wnioskowanej kontroli operacyjnej, tak aby ich rozstrzygnięcia mogły opierać się na szczegółowych informacjach, a przez to w sposób całościowy umożliwiały ocenę zasadności samej kontroli operacyjnej.

Wymienione rozporządzenia wprowadzają uszczegółowione wzory formularzy wykorzystywanych w procedurze występowania o zarządzenie kontroli operacyjnej i nakładają na szefów służb specjalnych obowiązek podania rodzaju narzędzia, za pomocą którego będzie realizowana kontrola operacyjna, wskazania ogólnej funkcjonalności środków technicznych planowanych do wykorzystania, wskazania, jakie materiały (informacje i dane) mają zostać uzyskane w jej wyniku.

Należy podkreślić, że opracowywane przez Ministra – Koordynatora Służb Specjalnych analizy mogą prowadzić także do inicjowania zmian legislacyjnych o charakterze ustawowym. W tym kontekście należy wskazać, że w dniu 25 lipca 2025 r. rozpoczęto proces legislacyjny projektu ustawy *o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia nadzoru sądowego nad kontrolą operacyjną*. W dniu 31 lipca br. projekt ten został przyjęty przez Sejm, a w dniu 6 sierpnia br. do projektu ustawy poprawki wprowadził Senat. Aktualnie ustawa, po wprowadzeniu poprawek zaproponowanych przez Senat i przyjęciu ich przez Sejm, została podpisana przez Prezydenta w dniu 25 września 2026 r.

Także i w tym przypadku wyniki analiz i oceny Ministra – Koordynatora Służb Specjalnych, które doprowadziły do zainicjowania prac legislacyjnych, zawarte zostały w uzasadnieniu i ocenie skutków regulacji załączonych do projektu.

Uszczegóławiając, należy podkreślić, że proponowane zmiany będą miały istotny, pozytywny wpływ na system nadzoru nad stosowaniem kontroli operacyjnej przez uprawnione służby i wprowadzą nowe rozwiązania gwarancyjne. W pierwszej kolejności na poziom ustawowy proponuje się przenieść obowiązek sądu każdorazowego uzasadniania postanowienia, którego przedmiotem jest decyzja w sprawie kontroli operacyjnej, bez względu na fakt, czy jest to decyzja pozytywna, czy odmowna. Tym samym rangę ustawową przyjmie rozwiązanie wprowadzone już w przywołanych rozporządzeniach dotyczących kontroli operacyjnej, wydanych 12 grudnia 2024 r.

Kolejne kluczowe rozwiązanie ma na celu zapewnienie bieżącego dostępu właściwego sądu do wyników kontroli operacyjnej, także w przypadku, gdy w toku tej kontroli nie uzyskano dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego. Dlatego też szef (komendant) właściwej służby, w przypadku zarządzenia kontroli operacyjnej, będzie zobowiązany poinformować sąd, który wydał postanowienie o zastosowaniu kontroli operacyjnej, oraz właściwego prokuratora o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu. W przypadku wystosowania przez właściwy sąd żądania informacji o przebiegu tej kontroli w trakcie jej

trwania, w postaci zebranych dotychczas w jej toku materiałów, będą przekazywane temu sądowi także w trakcie trwania kontroli operacyjnej.

Jako uzupełnienie ww. mechanizmu przewiduje się przyznanie właściwemu sądowi i prokuratorowi uprawnienia do wydania w każdym czasie postanowienia o przerwaniu stosowania kontroli operacyjnej. Rozwiązanie to jest komplementarne w stosunku do wprowadzanego mechanizmu nadzoru nad kontrolą operacyjną podczas jej trwania. Uzyskawszy informacje o przebiegu kontroli operacyjnej, sąd i prokurator będą mogli postanowić o przerwaniu jej stosowania. Na postanowienie sądu przysługiwać będzie zażalenie szefowi (komendantowi) właściwej służby oraz właściwemu prokuratorowi.

Dotychczasowe rozwiązania zobowiązywały szefa (komendanta) właściwej służby do niezwłocznego, komisyjnego i protokolarnego zniszczenia materiałów, których wykorzystanie w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne. O ich zniszczeniu powiadamiany był właściwy prokurator. Aby wzmocnić niezależny nadzór w tym zakresie, szef (komendant) będzie zobowiązany do powiadamiania także właściwego sądu. Dodatkowo wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym zniszczenia materiałów dokonuje się w ciągu 3 miesięcy od dnia otrzymania zarządzenia sądu, ale w szczególnie uzasadnionych przypadkach szef (komendant) może ten termin przedłużyć o kolejne 3 miesiące.

Projektowana ustawa zapewnia także właściwemu sądowi dostęp do informacji w przedmiocie wydania i wykonania zarządzenia szefa (komendanta) uprawnionego podmiotu dotyczącego zniszczenia materiałów zgromadzonych w trakcie stosowania kontroli operacyjnej, które nie stanowią informacji potwierdzającej zaistnienie przestępstwa (lub nie są istotne dla bezpieczeństwa państwa – w przypadku ABW). Szef (komendant) uprawnionego podmiotu będzie zobowiązany do niezwłocznego poinformowania o realizacji powyższych działań właściwego prokuratora oraz sąd, który wydał postanowienie o zastosowaniu kontroli operacyjnej.

Podsumowując niniejsze informacje, należy wskazać, że przywołane analizy (zawarte w uzasadnieniach i ocenach skutków regulacji), dokonywały oceny stanu faktycznego, w obszarze stosowania i nadzoru nad stosowaniem kontroli operacyjnej, a także wskazywały na konkretne obszary wymagając zmian legislacyjnych, które mogłyby być zrealizowane za sprawą proponowanych projektów aktów prawnych. Przywołane zmiany legislacyjne, zarówno rozporządzenia z 2024 r., jak i procedowany od 2025 r. projekt ustawy dotyczyły wszystkich służb specjalnych, mających uprawnienia do stosowania kontroli operacyjnej, tj. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Należy także zaznaczyć, że zgodnie z przepisami art. 28a ustawy o ABW oraz AW, art. 18a ustawy o CBA oraz art. 32a ustawy o SKW oraz SWW kontrolę nad uzyskiwaniem przez służby danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych sprawuje Sąd Okręgowy w Warszawie, a w przypadku SKW – Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie. Na podstawie tych przepisów Szefowie służb przekazują, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, sądowi, w okresach półrocznych, sprawozdania obejmujące liczbę przypadków pozyskania w okresie sprawozdawczym danych telekomunikacyjnych,

pocztowych lub internetowych, rodzaj tych danych oraz kwalifikacje prawne czynów, w związku z zaistnieniem których wystąpiono o dane telekomunikacyjne, pocztowe lub internetowe.

W kwestii dotyczącej kontroli operacyjnej warto również dodać, że zgodnie z art. 11 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2026 r. poz. 810, t.j.) Prokurator Generalny przedstawia Sejmowi i Senatowi jawną roczną informację o łącznej liczbie osób, wobec których został skierowany wniosek o zarządzenie kontroli i utrwalania rozmów lub wniosek o zarządzenie kontroli operacyjnej, ze wskazaniem liczby osób, co do których sąd zarządził kontrolę i utrwalanie rozmów lub kontrolę operacyjną, odmówił zarządzenia kontroli i utrwalania rozmów lub kontroli operacyjnej, a także o wnioskach o kontrolę operacyjną, na które nie uzyskano zgody prokuratora.

Z wyrazami szacunku

Tomasz Siemoniak
Minister - Członek Rady Ministrów, Koordynator Służb Specjalnych
/dokument podpisany elektronicznie/